

SVOBODNA SLOVENIJA

85

LET

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

svobodna.slovenija

Leto LXXXV | 20. septembra 2026 - Buenos Aires, Argentina | Št. 19

BALANTIČEVA ŠOLA | 75 let nepopisnega veselja in slovenske besede

Pod geslom »preteklost nas uči, vera nas vodi, znanje nas povezuje« se je na jubilejni večer v soboto, 29. avgusta 2026, širša družina Balantičeve šole združila s čudovitim vzdušjem v prostorih Našega doma v San Justu. Praznovali smo 75-letnico osnovne šole, ki nosi ime pesnika Franceta Balantiča in ki jo je pokojna Angelca Klanšek ustanovila in vodila več kot 50 let.

Že pri vhodu v dvorano je bilo videti arabsko okolje, ker so, za to posebno obletnico, pripravili igro Aladin. A preden smo se utopili v arabsko puščavsko noč, so se vrstili pozdravi in čestitke ob visokem jubileju.

Veronika Malovrh je vodila nitko večera in nam izrekla pristrčno dobrodošlico. Povabila je pred mikrofona ministra svetovalca Igorja Šefa, ki je med drugimi rekel, da je visoka obletnica dokaz – med drugimi tudi - zvestobe slovenski besedi in je želel, da bi še naprej odmevala v naših družinah.

Nato je predsednik društva Zedinjena Slovenija inž. Magister v svojem nagovoru omenil, da slovenski jezik je steber naše vezi s Slovenijo in je pozval, naj se posodobijo načini učenja; dobro ve, da to zahteva večje delo učiteljev in zavzetost staršev, a trud naj bo v prid novim generacijam, da vzljubijo slovensko besedo. Nato je izročil priznanje Balantičevi šoli za storjeno delo v teh letih.

Šolska referentka Luciana Servin Čeč je v imenu vseh voditeljic osnovnošolskih tečajev pozdravila in čestitala za prehojeno pot v šolskih klopeh. Izrazila je željo, naj bo ta pot tudi opomnik in navdih za nadaljnje delovanje. Ravnateljica slovenskega srednješolskega tečaja rav. Marka Bajuka, Julka Furlan se je pridružila čestitkam in nas nagovorila, naj v šoli gradimo pripadnost slovenski skupnosti.

Predsednik Našega doma, Marjan Godec je izrekel, da je ta dan posebno vesel, saj slavimo ne samo 75 let šole in učenja, pač pa tudi obeležujemo žrtvovanje in delo mnogih generacij otrok, učiteljev in staršev, ki so prihajali soboto za soboto v te prostore. Vsi so imeli, in danes še imajo, priložnost sklepati prijateljstvo, ostati povezani v vrednotah, jeziku in kulturi. Spomnil se je tudi gdč. Angelce Klanšek katera predanost je pustila globoko sled v njenih 53 let vodenja. Rekel je, da Balantičeva šola je steber Doma in pozval naj vsi še naprej podpiramo slovensko šolo, tako da v družini govorimo, beremo in pojemo v slovenskem jeziku, saj to je nekaj nenadomestljivega. Nato je šoli podelil priznanje v imenu Našega doma.

V imenu odbora staršev se je Maksi Malovrh zahvalil vsem, ki so darovali čas, trud in delo skozi teh let in s tem omogočili, da smo tudi mi danes deležni tega bogastva. Povabil je starše naj še naprej ostanejo povezani in delavni, da bomo tako tudi mi prispevali za bodočnost.

Prišel je trenutek, ko je današnja voditeljica šole Irena Urbančič Poglajen stopila pred mikrofona v tem zahvalnem večeru, kot ga je ona sama opisala. Njene besede so se nanašale na skromne začetke in posredovane vrline gdč. Angelce, in seveda ni pozabila na duhovni steber v slovenskih šolah. Vesela in navdušena je bila ob današnji re-

alnosti v kateri, po eni strani, se mlade sile vključujejo v delovanje Balantičeve šole, kot dokaz, da mladina tudi prevzame odgovornost za slovenski živžav. Po drugi strani pa slovensko ne-govorečim staršem, ki dovolijo, da njihovi otroci govorijo in rastejo v tej naši slovenski družini. Zaključila je njene misli z željo, da bo slovenski pečat še vedno živ v prihodnost naših otrok.

Na odru Frida Beznika so nas učenci (bivši in sedanjí) vabili na puščavsko prizorišče, da bi si ogledali zgodbo-legendo o čudežni svetilki. Zastor se je odprl. Pripovedovalec (Branko) nas je s prijaznim nasmehom in jasnim glasom popeljal v arabsko noč in votlino čudežev. V tej gori v obliki tigrove glave je bil zaklad, ki si ga je močno želel Džafar, a sam se ni upal notri. Pošiljal je druge, ki žal se niso nikoli vrnili. Džafar (Milan, imenitno podan) je imel govorečo papigo (Juli, ki jo je krasno zaigrala z lutko, fantastično!) ob strani.

Popeljali smo se tudi v mesto Agraba. V palači smo spoznali Sultana (Leon, siguren v besedah, kot pravi sultan) in njegovo hčerko princesko Jasmin (Marija, sijajno si se podala vlogi in pokazala to, kar je princeska čutila), ki ni privolila kar tako očetovi volji o poroki z neznancem in si želela spoznati svet. Njena spremljevalka Dalja (Matilda, čeprav kratka vloga, zelo lepo in jasno podana) jo je svarila, da ni tako lahko izven palače.

Jasmina je vseeno odšla in tako smo se znašli v samem mestu Agraba, kjer so prodajalci (Klara, Adam, Kamila, Bautista, Jasna in Delfina – veliko vas je bilo in vsak je sijajno odigral svoje delo, čestitke) sem in tja skušali dobiti kupce za njihove pridelke. Razumljivo, po določeni ceni. Tega Jasmina ni vedela, ko je revnima otrokoma (Leon in Tilen, super sta bila!) dala jabolko in že se je našla v stiski, iz katere jo je rešil Aladin (Mateo, iskrene čestitke za tvojo sproščenost, glas, navihanost in nasmeh skozi celo igro) po nekaj trikov. Stražarji (Benjamin, Dante, Agustin in Mirko – krasno delo v vseh vaših vstopih) so ga tokrat ujeli – prej se jim je izmuznil s pomočjo voza, ki ga je vlekel prebivalec Agrabe (hvala Marko za tvojo dobro voljo in moč). Sedaj ni bilo izhoda ...

Iz zadrege ga je rešil Džafar, a nato ga poslal v votlino čudežev. Naš Aladin se ni mogel rešiti naloge in je vstopil. Njegovo delo je bilo najti eno svetilko in jo oddati Džafarju. A dotaknil se je še nečesa in votlina je razpadla. Iskal je pot ven od tam in pri iskanju se je zaletel v preprogo. Kaj? Da, leteča preproga (Anna, vrhunsko si pričarala publiko brez besed) se je sprehajala sem ter tja in Aladinu razložila, da mora podrgniti svetilko. Iz nje je prišel Duhec (Maks, sijajno si odigral s petjem in z besedo). Ta mu je pojasnil, kako je to o treh željah – duhci so zaplesali in popestrili razlago. Hvala, Tania, Viki, Mariana, Valentina, Vicky, Mile, Anne, Sara, Eva, Katja, Laura, Tatiana, Nataša in Katerina za tako lep in živahni ples!!

Zgodba se je naprej odvijala saj naš junak je postal princ Ali. Njegov prihod v mesto Agraba je bil slaven. Služabniki (Novak, Sofija, Sebastian, Mirko, Alenka in Josefina) so trobili na trobente. Celo ptički (Nevenka, Mateo, Oliver, Kora, Viggo,

Ivo, Avguštin, Nina in Emilia) so bili veseli prihoda. Služabniki in ptički so nam dokaz, da imamo še veliko navdušenih in pripravljenih otrok za naš oder!

Princ Ali in princeska Jasmina sta se »našla« in on ji je pokazal svet, to, kar si je ona močno želela. S petjem in z letečo preprogo sta poletela in si razgledala lepote. In saj veste, kako je to v pravljicah. Ko vse kaže, da je naš junak srečen in, da se bo vse dobro končalo, pride oblastiželjen Džafar in razkrije Alijevo identiteto ter mu zahteva svetilko. A naš Aladin pozna trike in Džafarju postavi past, v katero pade.

Kako?, naj povem še nekaj podrobnosti? Toliko pa že ne, kar pridite v Slovensko hišo 26. septembra in kar poletite v prelep nov svet! Samo to vam povem, »fant našel je to, kar na svetu bolj pomembno je«, to kar nosiš v sebi – to je največji zaklad! Zato otroci in odrasli, varujte in negujte vaše korenine, vaš jezik, vašo osebnost, vaše sanje. Poslušajte, kje močno utripa vaše srce in se tam zasedrajte, da boste rasli v duhu in nato prepluli mnogo pristanišč, kjer boste lahko delili z drugimi svoje zaklade.

Dovolite pa, da se vrnemo na zahvale. Lučka Marinčič, kapo dol za zamisel in režijo, za potrpljenje, za ure nevidnega dela, za nasmeh pri vajah. Hkrati hvala iz srca, ker si posredovala to kar si vzljubila tekom let in širila v današnjih otroških srcih.

Koliko pred-produkcije zahteva ena sama igra. Prečudovito delo staršev, ure in ure namenjene v to obletnico, brez nobenih gmotnih plačil pač pa delo v doprinos Balantičevi šoli.

Na kratko omenim osebe, ki so vodile delavne skupine, a rok, ustvarjalnosti in ljubezni je bilo, hvala Bogu, veliko. Kostumi, rekviziti in makete Ana Klara, Tatjana in Mariela; digitalno scensko oblikovanje in scenski prostor Veronika in Pablo. Lektoriranje Ivana in Danica. Učili sta ples Lucijana in Milenka. Na dan predstave pa so tudi bile potrebne naslednje »sile«: zvok, luči, maskiranje, pričeške, šepetalki in pomoč pri mikrofoni - hvala skupina Luč in zvok SJ; Aleks in Matjaž; Danica; Ana Klara; Katja, Jana in Ivana ter Veronika.

Sprejmite mojo zahvalo tudi vi, dragi učenci in bivši učenci. Veste, kaj pomeni ostati po pouku za vajo? Doma se vaditi poleg vseh drugih obveznosti? Prav gotovo bralci vedo o tem, a čutiti to dolžnost v lastni koži in biti temu kos, so letos pokazali naši junaki z nasmejanimi obrazi in najboljšo dobro voljo med Aladinovo igro.

Balantičeva šola se je ob jubileju spomnila tudi na osebo, ki je od samih začetkov povezan z njo

in je s svojo ustvarjalnost, skozi desetletja, bogatil in lepšal odrske predstave. Dragi gospod Tone Oblak, iz srca hvala za vaše nesebično delo in ljubezen do naše šole.

Biti učiteljica soboto za soboto skozi 44 let, ni lahka naloga. Če pa pouku dodamo še organizacijo in izvedbo kulturnih dejavnosti, odrske nastope, sodelovanje pri učbeniku Argentinski živžav, vodenje med poletnimi počitnicami ročna dela, itd. itd. lahko rečemo, da je prenaporno delo za eno samo osebo, a gospodična Danica Malovrh nam je zgled, da se iz ljubezni do slovenstva lahko najde čas in vse to opravi. Tisočkrat in še tisočkrat hvala. Cvetje in močan aplavz naj bo simbol zahvale in priznanja za vsa ta leta. A vedi, »gospo« Danica, da vrata Balantičeve šole so vedno odprta za dobre ljudi.

Šola je tudi podelila priznanja drugim učiteljicam, ki obeležujejo visoko letnico delovanja. Tako so stopile na oder Alenka Belič za 25 let; Ivana Tekavec za 35 let; Irena Urbančič za 40 let in Marija Zupanc za 43 let poučevanja. Močan aplavz tudi njim.

Za na konec se je pridružila lepim željam ob praznovanju Tilka Balantič Jesenik, sestra našega šolskega zavetnika iz Kamnika. Poslala je nam prisrčne pozdrave in nam povedala, da je še vedno povezana z našo šolo. Prav lepa hvala za izrazite besede.

Sledil je čas za prigrizek. Na dvorišču Našega doma so že čakale pogrnjene mize z dobrotami, ki so se vrstile ena za drugo iz kuhinje in slavje se je zaključilo seveda s torto in kol'kor kaplic tol'ko let, Bog ti daj na svet živeti. Hvala vsem, ki ste prišli in z nami praznovali. Hvala odboru staršev za ves vaš čas, delo in dobro voljo. Hvala Uradu Republike Slovenije za gmotno pomoč pri tem praznovanju.

Pred mnogimi leti so naši predniki želeli ohraniti kulturo in besedo na tujih tleh, danes se z veliko požrtvovalnostjo to delo nadaljuje v prid vnukov in pravnukov tistih »vizionarjev«. Vsako soboto se za peščico otrok odpre nova stran prelepega slovenskega sveta, in poglavje za poglavjem postanejo junaki lastne zgodbe, kjer slovenska beseda, vera v Boga in znanje se skrivnostno prepletajo in pripomorejo, da spoznavajo zaklad, ki ga z velikim trdom in veseljem posredujejo učitelji in starši. Ustvarjajmo skupaj še naprej »prelep nov svet, prekrasen svet«. Naj se s preteklostjo učimo, v veri zaupajmo in z znanjem se prizadevajmo, da se bo to sanje uresničilo v nepopisno veselje našim koreninam.

Marta Petelin

NEKAJ UTRINKOV

OTROŠKI DAN V ROŽMANOVI ŠOLI

V petek, 11. septembra, smo v prostorih Slovenskega doma San Martín pripravili prav posebno doživetje - prenočitev otrok Rožmanove šole in praznovanje otroškega dne, ki ga bodo naši učenci, njihove družine in učitelji še dolgo nosili v spominu.

Večer se je začel s skupnimi igrami otrok in družin. Malo nas je prestrašilo grmenje in bližanje, a nas dež ni ustavil!

Nato je iskanje zaklada učenca popeljalo po vseh prostorih Slovenskega doma. Otroci so reševali uganke, iskali namige in pri tem pokazali, da je lahko branje v slovenščini odlična motivacija za nadaljnje branje. Ko so rešili vse naloge, so končno prišli do zaklada!

Medtem so starši pripravljali in pekli pice, otroci pa skakali po lužah na mokrem dvorišču. Potem je sledila hitra večerja – pica in sladoled – in seveda nogomet. Kajti pri nas velja: vsaka prosta sekunda je priložnost za igro!

Ko je dež ponehal, je prišel čas za ključno dejavnost vsakega pravega taborjenja – kres! Luka Skale, oče naše osmošolke je prebral čudovito zgodbo Un mar de fueguitos. Ob prižiganju kresa so otroci izrazili svojo hvaležnost za prijatelje, družino in skupne trenutke.

Ob spremljavi naših učiteljic petja na kitari in harmoniki smo skupaj prepevali in zaplesali. Kres je počasi ugašal, z njim pa so se počasi zapirale tudi otroške oči.

Zatem smo pripravili spalni prostor v pevski sobi. Otroci so v praksi pokazali besedišče, ki so se ga učili pri pouku: spalna vreča, podloga za spanje, blazina, zobna ščetka, zobna pasta, brisača, milo, glavnik in svetilka.

Glave so položili na blazince s podobo svetega angela in molitvijo »Sveti angel«, ki so jih prejeli v dar. Za varnost in mirno noč so poskrbeli očetje in učiteljica.

Zjutraj so se nam pridružili še mlajši učenci in začel se je nov šolski dan. Vsako soboto zapojemo slovensko himno, tokrat pa smo ob njej ponosno izobesili tudi slovensko zastavo. Hvala, Tone Belec, stari ata naših učencev, za izdelavo droga za zastavo.

Po skupnem zajtrku smo se odpravili v učilnice in dan začeli s pogovorom o našem nepozabnem praznovanju. Otroci so razmišljali: Najbolj sem se zabaval/-a, ko ...

In prav njihovi odgovori ter žareče iskrice v očeh so najlepši dokaz, da smo skupaj ustvarili spomine in trenutke, ki bodo ostali v srcih.

Hvala vsem otrokom, predsednici odbora staršev Marti Belec, družinam, učiteljicam in

vsem, ki ste pomagali ustvariti krasno praznovanje. Za nepozabno doživetje je poskrbel Luka Skale – iz srca hvala za čudovito organizacijo in ves vložen trud.

Rožmanova šola niso samo sobote in pouk slovenščine. Je skupnost, kjer skupaj rastemo, se učimo, smejimo, ustvarjamo in živimo slovenski jezik.

Rožmanova šola
Foto utrinki @rozmanovasola

58. MLADINSKI DAN V DOMU SAN MARTÍN | Praznik mladostnega duha, skupnosti in kulture

V nedeljo, 30. avgusta, smo v Domu San Martín praznovali že 58. Mladinski dan. Bil je to prav poseben in radosten dan, ko smo se zbrali, da bi se zahvalili za skoraj šest desetletij delovanja naše Mladine. Praznovanja so se udeležili številni nekdanji in sedanji člani ter predstavniki mladinskih organizacij drugih Slovenskih domov.

Lepo vreme s svetlim soncem in brez mraza nas je spremljalo že od zgodnjega jutra. Praznovanje smo začeli s sveto mašo, ki jo je daroval gospod Robert Brest, s svojim tančno-kočutnim in slovesnim petjem pa jo je obogatila domača mladina. Med mašo smo se v molitvi in razmišljanju zahvalili za vseh 58 let delovanja ter za vse generacije, ki so gradile in še naprej oblikujejo našo skupnost.

Po maši smo se zbrali pred Domom, kjer je potekal slovesen dvig zastav. Po uvodnih pozdravih smo skupaj ponosno zapeli argentinsko in slovensko himno ter s tem uradno odprli praznični dan. Sledil je slasten zajtrk, ki sta ga z ljubeznijo in pomočjo mladih pripravili Ceci Močnik ter Sonja Petkovšek.

Športno dogajanje in skupno kosilo

Čez dan sta potekala tradicionalna športna turnirja: dekleta so moči merila v odbojki, fantje pa v nogometu. V obeh disciplinah sta letos slavili ekipi Slomškovega doma. Športni boji so znova dokazali, da sta šport in prijateljstvo odlično sredstvo za povezovanje mladih iz različnih domov.

Opoldne je sledilo skupno kosilo, ki je bilo sadež močnega sodelovanja članov Doma. Za odlično hrano v kuhinji je poskrbel Luis Figueroa ob pomoči Veronike Jesenovec, Martina Vombergerja ter Luke in Veronike Skale, medtem ko so se za žarom izkazali fantje naše Mladine. Pri strežbi in organizaciji miz pa so pridno pomagali vsi mladi.

Kulturni program: »Kultur-ni«

Zvečer je napočil eden najbolj pričakovanih trenutkov dneva: predstavitev kulturnega programa z naslovom »Kultur-ni«. Avtorji besedila so Niko Leber, Ceci Jarc in Ema Tašner.

Scenarij je nasmejal in navdušil vse prisotne: gledalce je popeljal v domišljjski svet, v katerem Mladina deluje kot prava pisarna. Na prvi delovni dan nove članice vsi z grozo ugotovijo, da so popolnoma pozabili na pripravo Mladinskega dneva! Da bi rešili situacijo, se odpravijo po različnih organizacijah Doma ter iščejo navdih in ideje za svoj kulturni program. Poseben čar so predstavi dali posneti video prispevki, pri katerih so z navdušenjem in veliko mero humorja sodelovali

številni člani Doma.

V okviru kulturnega programa sta zbrane z nagovoroma počastila predsednik sanmartinske Mladine Fede Tašner ter gospod France Cukjati, ki je mladim namenil nekaj spodbudnih in toplih besed.

Za to uspešno predstavo stoji več mesecev trdega dela:

- Priprave in vaje: Avtorji so besedilo pisali kar 6 mesecev, vaje pa so potekale mesec in pol vsak petek in soboto. Čeprav je bilo med vajami veliko smeha zaradi pozabljenih stavkov, je na nedeljski predstavi vse potekalo brezhibno in nihče ni pozabil svoje vloge!
- Jezikovna in režijska podpora: Izjemno pomembno vlogo pri slovenskem jeziku sta imeli Vera Breznikar Podržaj in Magda Zupanc, Nadja Petkovšek pa pri prevajanju besedila. Režijo predstave je spretno vodil Tomi Kastelic.
- Tehnična in umetniška ekipa:
 - o Povezovanje programa: Sofi Boltežar
 - o Slavnostna govora: Fede Tašner (predsednik sanmartinske Mladine) in g. France Cukjati
 - o Osvetlitev in zvok: Toni Podržaj in Matija Medvešček
 - o Scenografija: Matjaž Filipič
 - o Grafika in montaža videa: Niko Leber
 - o Fotografija: Tone Belec

Hvaležnost in pogled naprej

Tako smo preživel naš 58. Mladinski dan – napolnjen s srečanji, športom, kulturo, lepimi spomini in predvsem z neuničljivim mladinskim duhom. Člani Mladine in celotna skupnost Doma San Martín smo izjemno srečni in ponosni na potek ter uspeh celotnega praznovanja.

Iskrena hvala vsem nastopajočim, staršem, kuharjem, tehnikom in obiskovalcem, ki ste kakorkoli pripomogli k temu, da smo skupaj ustvarili tako nepozaben dan!

Utrinke in videoposnetke praznovanja si lahko ogledate na naših družbenih omrežjih:

- Facebook: Slovenski Dom San Martín
- Instagram: @sdsanmartin

Niko Leber

MLADINSKI DAN V SLOMŠKOVEM DOMU

V nedeljo, 23. avgusta, smo mladi Slomško-vega doma praznovali naš 56. Mladinski dan. V lepem sončnem jutru smo že ob 8.30 začeli s tekmovanjem v odbojki, ki je potekalo skozi ves dan. Prvi mesti so osvojila dekleta iz San Justa ter fantje iz Slomškovega doma. Med tekmami ni manjkalo dobre volje, spodbujanja in prijetnega druženja med mladimi. Ob 10.45 se je že zbralo veliko število gostov, ki so spremljali slovesnost dviganja slovenske in argentinske zastave. Predsednik ramoške mladine Andrej Kavčič je pozdravil vse navzoče, nato pa smo se skupaj udeležili svete maše, ki jo je daroval g. Gašper Mauko ob somaševanju g. Lojzeta Petriča. Za kosilo je poskrbela ekipa, ki jo sestavljajo Mari, Beti, Vero, Carla, Laura, Tildi, Maria in Franci, skupina M&M je pa prijazno pomagala pri postrežbi. Ves dan so mamice skrbele tudi za prodajo domačih tort, Rast pa za kavo in pecivo. Ob dobri hrani in prijetnem druženju smo tako preživeli lep del popoldneva. Po zaključku športnih tekem je sledil težko pričakovani kulturni program. Začeli smo ga s pozdravom predsednice mladine Saši Selan in dušnega pastirja, g. Francija Cukjatija. Mladina je pod režijo Angelike Smole in Alexandre Omahna pripravila muzikal Mamma Mia. Na predstavo smo se intenzivno pripravljali že od meseca marca, saj smo si želeli na mladinskem dnevu pokazati, kako lahko z našimi talenti skupaj ustvarimo nekaj posebnega. Priprave na predstavo so nam prinesle veliko veselja, smeha in lepih trenutkov. Ob skupnem delu smo se še bolj povezali, spoznali drug drugega na drugačen način in ustvarili številne lepe spomine. Ob zaključku bi se radi iskreno zahvalili vsem, ki ste nas spremljali in podpirali na ta dan, ter vsem, ki ste kakorkoli pomagali in sodelovali pri njegovi pripravi. Hvala vsem, ki ste s svojim delom, časom in dobro voljo pripomogli, da je bil ta dan tako lep in uspešen. Posebno zahvalo namenjamo tudi Bogu, Mariji Pomagaj in bl. Antonu Martinu Slomšku, ki nas vedno vodijo, spremljajo in nam pomagajo na vsakem koraku. Hvala vsem, ki ste bili del našega mladinskega dneva!

Saši Selan

Pozdrav Saši Selan

Buenas tardes
Hoy en la Argentina, entre el cuarenta y el cincuenta por ciento de los jóvenes no tiene perspectivas claras de trabajo ni de formación. Es una realidad que nos interpela y que, lejos de paralizarnos, nos tiene que movilizar. Porque frente a ese panorama, nosotros en Slomškov dom tenemos algo enorme: una ventana de oportunidad. Tenemos el lugar, tenemos la comunidad y tenemos las ganas de construir un centro formativo que le dé a cada joven herramientas concretas para crecer, capacitarse e integrarse de lleno a la sociedad. Creemos firmemente que la juventud de nuestro club tiene una perspectiva enorme para desarrollarse, mostrar sus capacidades y hacer escuchar su voz. No somos el futuro que espera: somos el presente que ya está trabajando. Por eso, en las últimas semanas, junto con la Comisión Directiva general del club, llevamos adelante un taller donde pensamos juntos cuál tiene que ser el rumbo, cuál tiene que ser el norte de Slomškov dom de cara al futuro y a las próximas generaciones. De ese taller salieron conclusiones que para nosotros son muy importantes. Primero, que la juventud tiene que seguir desarrollándose e involucrándose cada vez más en las decisiones del club, participando activamente en la construcción de ese futuro. Segundo, que Slomškov dom tiene que seguir siendo un lugar de excelencia, un espacio donde cada joven pueda desplegar sus habilidades y sus activida-

des con las mejores condiciones. Y tercero, que las futuras generaciones encuentren acá un buen lugar, un lugar propio, donde sentirse parte y seguir creciendo. Porque el futuro de los jóvenes es una preocupación central para todos nosotros: los jóvenes son, ni más ni menos, el futuro de una nación. Y ese compromiso que asumimos en el taller es también un compromiso con la comunidad y con el país que queremos construir. Hoy celebramos ser jóvenes, pero también celebramos ser jóvenes con un proyecto. Gracias a todos los que confían en esta etapa y nos acompañan a construirla. En especial quiero agradecer a Dios, Marija Pomagaj para que nos siga cuidando y guiando y a mi familia por el apoyo. ¡Feliz Día de los Jóvenes para todos y todas en Slomškov dom! Lep pozdrav vsem skupaj! Danes v Argentini med štirideset in petdeset odstotkov mladih nima jasnih možnosti za delo ali izobraževanje. To je resničnost, ki nas mora vznemiriti in ki nas, namesto da bi nas paralizirala, mora spodbuditi k dejanjem. Kajti prav v takšnih razmerah imamo mi v Slomškovem domu nekaj izjemnega: veliko priložnost. Imamo prostor, imamo skupnost in imamo željo, da zgradimo izobraževalni center, ki bo vsakemu mladostniku dal konkretna orodja za rast, usposabljanje in polno vključitev v družbo. Trdno verjamemo, da imajo mladi Slomškovega doma ogromne možnosti za razvoj, da lahko pokažejo svoje sposobnosti in da se sliši njihov glas. Nismo prihodnost,

ki čaka – smo sedanost, ki že dela. Zato smo v zadnjih tednih skupaj z upravnim odborom društva izvedli delavnico, na kateri smo skupaj razmišljali, kakšna naj bo smer, kakšen naj bo cilj Slomškovega doma za prihodnost in za prihodnje generacije. Iz te delavnice so izšli zaključki, ki so za nas zelo pomembni. Prvič, da se morajo mladi še naprej razvijati in vse bolj vključevati v odločitve društva ter dejavno sodelovati pri gradnji te prihodnosti. Drugič, da mora Slomškov dom še naprej ostati kraj odličnosti, prostor, kjer lahko vsak mladostnik razvija svoje sposobnosti in dejavnosti v najboljših pogojih. In tretjič, da naj tudi prihodnje generacije tukaj najdejo dober kraj, svoj prostor, kjer se bodo počutile del skupnosti in kjer bodo lahko še naprej rastle. Kajti prihodnost mladih je osrednja skrb za vse nas: mladi so, ne manj in ne več, prihodnost naroda. In zaveza, ki smo jo sprejeli na delavnici, je hkrati tudi zaveza skupnosti, ki jo želimo graditi. Želim se zahvaliti odboru Slomškovega doma, da je z nami na ta posebni dan, na Dan mladih in da nam je odprl prostor, kjer lahko skupaj razmišljamo, kam želimo iti. Danes praznujemo, da smo mladi, a hkrati praznujemo tudi to, da smo mladi z jasnim ciljem. Hvala vsem, ki zaupate v to obdobje in nam pomagate, da ga gradimo. Posebno bi se rada zahvalila Bogu, Marji Pomagaj, naj nas še naprej vodi in varuje, ter družini za oporo. Vsem v Slomškovem domu želim srečen Mladinski dan!

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY | Občni zbor

V nedeljo, 30. avgusta, po nedeljski sv. maši smo se člani Slovenskega doma v Carapachay-u zbrali že na 66. občnem zboru, da bi pregledali delovanje in stanje našega društva. Občni zbor je vodil predsednik Doma g. Damijan Ahlin, ki je po pozdravnih besedah in ugotovitvi sklepčnosti povabil vse navzoče, da se z molitvijo spomnimo vseh umrlih članov v tem obdobju. Za zapisničarja je bila izvoljena ga. Marija Ana Osterc in za overovatelje zapisnika pa ga. Marjeta Pirc in g. Tobías Skarlovnik. Nato so sledila poročila vseh odbornikov, predstavnice mladine cont. Mikaele Hanžje ter voditeljice tečaja slovenščine za odrasle, ge. Ani Klemen. Predsednik Doma g. Damijan Ahlin se je zahvalil vsem odbornikom in članom za podporo in pomoč v tej dobi. Zahvalne besede je namenil tudi za Urad Republike Slovenije

za Slovence po svetu preko katerega smo bili deležni sofinanciranja naših dejavnosti, podpora, ki je v teh časih zelo pomembna. V imenu nadzornega odbora je g. Janez Žnidar podal poročilo iz katerega se je razbralo da je odbor deloval v sklopu društvenih pravil. Blagajničarka prof. Magdalena Pirc in cont. Marija Skarlovnik sta vodili knjigovodstvo in skrbeli, da ni bilo primanjkljajev. Tajnica gđc. Malena Cane Tomšič je poskrbela, da je Občni zbor bil pravilno sklican v skladu vseh zahtev občinske in provincijske uprave. Vsem navzočim je predlagal, da se z močnim aplavzom izrazi priznanje in zahvala za njihov čas, trud in delo, prav tako tudi njihovim družinam ki so jih s potrpežljivostjo spremljale v njihovih nalogah. Ker je temu odboru pretekel mandat, je predlagal, da se mu izreče razrešnica in da se izvoli novi odbor za naslednjo poslovno dobo. Dosedanji odbor je predložil listo novega odbora. Ker ni bila predložena nobena druga lista, se je z večino navzočih članov potrdila odborova lista. Novo izvoljeni odbor je takole sestavljen: Predsednik Damijan Ahlin; podpredsednik Maks Skarlovnik; Tajnica Malena Cane Tomšič; blagajničarka Mojca Pirc; kulturna

referentka Marjana Pirc; gospodar Jože Mokorel; odbornice Lučka Pirc; Veronika Samsa; namestniki odbornikov: Marija Skarlovnik in Tomaž Ahlin. Nadzorni odbor: Jani Skarlovnik; Frido Klemen; Pavla Petelin; namestnik Martin Jeretina. Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil za izrečeno mu zaupanje in prosil za nadaljnjo sodelovanje in pomoč. Po volitvah se je sklepalo o članarini in raznih slučajnostih. Med drugimi je bila izrečena želja, da bi se v odbore vrste poklicalo mlajše moči. Z upanjem in zaupanjem v Božjo pomoč »... in da vremena Kranjcem na tem bregu Rio de la Plata, naj bodo nam še vnaprej naklonjena...« smo se člani Slovenskega doma v Carapachay-u razšli na svoje domove. Janez Ž.

Lepo vreme – prireditev USPELA ...

V nedeljo, 13. septembra, se je v našem domu v Carapachayu zbralo lepo število članov in prijateljev kljub mrazu, a bil je lep, sončen dan. Najprej smo imeli sveto mašo, zatem pa okusno kosilo. Po kosilu smo igrali tombolo z lepimi dobitki, bilo jih je čez 50. Prva nagrada, infrardeči grelnik, je šla v roke Tomaža Osterca. Tokrat smo imeli vse dobitke zavite, da se ni vedelo, za kaj gre in je vsak lahko izbral, katerega je hotel. Lušno in zabavno je bilo in vsakega je zanimalo, kaj je v notranjosti paketa. S tem članskim kosilom smo začeli obdobje novega odbora, ki se bo zavzel za nadaljevanje vrednot, običajev in veselih, sproščenih prireditev. Zahvalimo se vsem, ki ste pripomogli k uspehu tega dne, vsem, ki ste pomagali, ter vsem, ki ste darovali dobitke. Naslednja prireditev bo v petek, 23. oktobra: takrat bomo imeli III Glasbeni večer, kjer bo sodelovalo več skupin; 14. novembra bo pa že tradicionalni Evropski večer. O vsem tem bomo še obveščali. Kot vedno, ste vsi dobrodošli v Carapachayu.

MPA

KULTURNI VEČER VIZUALNE UMETNOSTI IN ZBOROVSKÉ PESMI: OB TAKTU BARV XXI

Preteklo soboto, 5. septembra, je v našem domu potekala že XXI. tradicionalna kulturna prireditev Ob taktu barv, ki je znova potrdila svoje pomembno mesto v kulturnem utripu naše skupnosti. Enaindvajsetletna tradicija prepletanja likovne in glasbene umetnosti je tokrat ponudila izjemen večer, bogat z estetskimi užitki, globokimi čustvi ter skupnostno toplino.

Posebna zasluga za ta praznik kulture gre Viktorju Leberju, avtorju zamisli, ki že polnih 21 let z neusahljivo predanostjo in vizijo pripravlja ter organizira ta edinstveni dogodek.

Prvi del: Fotografska razstava »Utrinki življenja« Lučke Oblak Čop

Kulturni večer se je začel v slavnostno urejeni zgornji dvorani, kjer so si obiskovalci lahko ogledali samostojno fotografsko razstavo Lučke Oblak Čop z naslovom »Utrinki življenja«.

Lučka Oblak Čop, v Buenos Airesu rojena umetnica, se s fotografijo ukvarja že od mladosti. Po zaključku študija na Centro Fotográfico Argentino v Morónu je več kot dve desetletji posvetila dragocenemu dokumentiranju družbenega, kulturnega in umetniškega življenja slovenske ter širše skupnosti. Njen objektiv je skozi leta ovekovečil neštete gledališke predstave, šolske akademije in praznovanja. V zadnjem obdobju se je specializirala za fotografiranje portretov, novorojenčkov in družin v slogu Fine Art, pri čemer se je izpopolnjevala na šoli CEIC v San Justu ter na mednarodnih mojstrskih delavnicah pod vodstvom uglednih fotografov, kot so Catalina Ávila, Amina, Carolee Case, Bernardita Aguirre in

Maxi Oviedo. Njena dela so bila razstavljena v Slovenski kulturni akciji (SKA), leta 2023 pa tudi v Sloveniji – v NUK-u v Ljubljani, dvorcu Lanthieri v Vipavi, na Seleh na Koroškem ter v Zavodu sv. Stanislava.

Portreti na razstavi »Utrinki življenja« z izjemno čustveno močjo in likovno dovršenostjo ustavljajo čas. Umetnica v vsakem motivu išče pristnost, nedolžnost in izraznost posameznega življenjskega obdobja. Med razstavljenimi deli še posebej izstopajo:

- **»Sončna starost«:** topel in globoko človeški portret starejšega moža s klobukom, katerega obraz in blag nasmeh odsevata življenjsko modrost ter pomirjenost.
 - **»Ustvarjalne roke«** (umetnik Marjan Grum): izrazit, slikarsko osvetljen portret umetnika med ustvarjalnim delom v delavnici, ki slavi obrtniško in umetniško strast.
 - **»Skupni pogled«:** ganljiv dvojni portret starejšega para, ki izžareva desetletja zaupanja, ljubezni in medsebojne pripadnosti.
 - **»Veselo srce«:** portret gospe z odprtim, nalezljivim nasmehom, ki v prostor vnaša veselje do življenja.
 - **Fotografija deklice na cvetočem travniku,** ki s svojo nežno svetlobo in naravnimi toni ujame čisto otroško radovednost ter stik z naravo.
- Vsaka fotografija priča o Lučkinem pretanjenem občutku za svetlobo, kompozicijo in predvsem za človeško dušo.

Drugi del: Zborovski nastop v spodnji dvorani

Po ogledu razstave so se obiskovalci preselili v spodnjo dvorano, kjer se je večer nadaljeval

s pesmijo.

Program v spodnji dvorani so kot domačini odprli pevci Slovenskega pevskega zbora San Martín pod vodstvom dirigentke Ariane Žigart. Za uvodni glasbeni pozdrav so izvedli skladbo »Dajte, dajte« ter tako pripravili oder za osrednje goste večera.

Nato je zapel Slovenski moški zbor iz Buenos Airesa pod vodstvom zborovodje Matjaža Rožanca. Zbor, ki je bil ustanovljen septembra 2022 z namenom ohranjanja tradicije slovenskega moškega zborovskega petja, združuje pevce iz različnih Slovenskih domov v Buenos Airesu. Zbor se vokalno izpopolnjuje s pomočjo pedagoga Leonarda Rodrígueza.

Pevci so program obogatili s tematsko predstavitevijo: občinstvu so pred vsakim sklopom v slovenščini in španščini predstavili vsebino in ozadje pesmi, kar je poslušalcem omogočilo lažje spremljanje repertoarja:

1. **Ljudski splet** (venček), pesem **»Kaj bi te vprašal«** (besedilo Antona Aškerca) ter koroška ljudska **»Mam dro fleten«**, ki opisuje romantični nočni običaj vasovanja z metanjem kamenčkov v okno dekleta.
2. Lirična izpoved **»Večerni zvon«** (Anton Medved) z večernim mirom in molitvijo ter primorska pesem **»Barčica«** (France Marolt) o slovesu mladih mornarjev.
3. Nepozabna pesem **»Rož, Podjuna, Zila«** (dr. Janko Mikula / Pavle Kernjak), neuradna himna koroških Slovencev, nastala v dramatičnem letu 1938 kot odziv na mučeniško smrt duhovnika Vinka Poljanca ter kot simbol narodne neupogljivosti.
4. Skladba o neuslišani ljubezni **»Jaz bi rad rudečih rož«** (Zorko Prelovec) ter narodna **»Oj, le prebudi se«**.
5. Živahna pivska pesem **»Ko b' sodov ne blo«** ter zaključna izvedba Prešernove **»Zdravljice«** v izjemni in sveži melodični uglasbitvi tržaškega skladatelja Ubalda Vrabca.

Hvaležnost skupnosti

Prireditev takšnega obsega je lahko uspela le zaradi požrtvovalnega, prostovoljnega in

nesebičnega dela ter izjemne pripravljenosti številnih članov naše skupnosti. Ob tej priložnosti velja iskrena zahvala:

- Viktorju Leberju za celotno zamisel in 21 let trdega dela pri organizaciji tega kulturnega srečanja.
- Janezu Filipiču in njegovemu sinu Matjažu, ki sta poskrbela za čudovito in premišljeno scenografijo.
- Tehnični ekipi, Matiju Medveščku in Toniju Podržaju, za pomoč pri osvetlitvi in ozvočenju ter vsem, ki so pomagali pri pripravi dvoran.
- Članom odbora, ki so neutrudno stregli pri baru in bifeju.
- Naši mladini, ki je z veseljem in energijo pomagala pri strežbi ter prodaji.
- Sonji Petkovšek za čudovite cvetlične aranžmaje in namizne dekoracije.
- Regini Truden Leber za grafično oblikovanje in promocijo na družbenih omrežjih.
- Toneju Belecu za fotografiranje in dokumentiranje dogodka.
- Veroniki Jesenovec in Luisu Figueroi ter njunim pomočnikom v kuhinji, ki so pripravili odličen topli golaž, ter vsem, ki so prispevali domače pecivo in štrudelj.
- Ter seveda številnemu občinstvu, ki se mu zahvaljujemo za obisk, podporo in toplo vzdušje.

Več fotografij z dogodka si lahko ogledate na naših družbenih omrežjih:

- **Facebook:** Slovenski dom San Martín
- **Instagram:** @sdsanmartin

Z lepimi vtisi, umetniškim navdihom in s pesmijo v srcu se že veselimo snidenja na prireditvi Ob taktu barv XXII naslednje leto!

Regina Truden Leber

KAJ SE KUHA V SVOBODNI? | Domači ajvar

Ko se moji sinovi zberejo s prijatelji, da bi igrali tarok, pogosto pripravijo okusne domače čevapčiče z ajvarjem.

Ajvar je omaka iz pečenih jajčevcev in paprike, idealna za peko mesa ali celo krekerjev ali preprosto k popečenemu kruhu. V Sloveniji je zelo pogosta in povsod na voljo, vendar tukaj ni tako.

Zato delim ta recept, da ga lahko pripravite in uživate, kadarkoli želite.

Obstaja veliko različnih receptov, toda to je moja verzija.

Sestavine (za približno 1/2 kg ajvarja, odvisno od velikosti zelenjave):

- 8 rdečih paprik
- 2 jajčevca
- 8 strokov česna
- Sol po okusu
- 4 žlice olja

Najprej operemo paprike in jajčevce ter jih položimo na pekač neposredno v predhodno ogreto pečico.

Pečemo jih, dokler se kožica ne naguba in zapeče.

Takrat jih vzamemo iz pečice, zavijemo v plastično folijo in pustimo, da se ohladijo. Ta tehnika bo precej olajšala odstranjevanje lupine in semen.

Ko so olupljeni in očiščeni, jih skupaj z ostalimi sestavinami damo v multipraktik in vse skupaj zmeljemo.

Nato mešanico vlijemo v lonec in kuhamo 30 minut na srednje nizkem ognju. Na tej točki lahko poskusimo in prilagodimo sol.

Na koncu pustimo, da se ohladi, damo v en (ali več) kozarcev in to je to! Imamo domač ajvar za naše naslednje srečanje.

Ne pozabite, da je treba ajvar hraniti v hladilniku. Dober tek!

BLM

¿QUÉ SE COCINA EN SVOBODNA? | Ajvar casero

Cuando mis hijos se juntan con sus amigos a jugar tarok, muchas veces acompañan esas reuniones con unos ricos čevapčiči caseros con ajvar.

El ajvar es un aderezo a base de berenjenas y pimientos asados ideal para acompañar carne a la parrilla o incluso galletas saladas o pan tostado. En Eslovenia es muy común y se consigue en todos lados pero aquí no es así.

Por ese motivo dejo esta receta para que puedan prepararlo y disfrutarlo cuando quieran.

Hay una gran variedad de recetas, pero esta es mi preparación.

Ingredientes (para aproximadamente ½ kg de ajvar, dependiendo del tamaño de las verduras)

- 8 pimientos rojos
- 2 berenjenas
- 8 dientes de ajo
- sal a gusto
- aceite 4 cucharadas

En primer lugar lavamos los pimientos y las berenjenas y los colocamos en una asadera directo al horno previamente precalentado.

Los cocinamos hasta que la piel se vea rugosa y quemada.

En ese momento los sacamos del horno, los envolvemos en papel film y dejamos que se enfríen. Con esta técnica será mucho más fácil poder quitarles la piel y las semillas.

Una vez pelados y limpios los colocamos en una procesadora junto con el resto de los

ingredientes y procesamos todo.

Colocamos el resultado en una olla y lo cocinamos durante 30 minutos a fuego medio/bajo.

En este momento podemos probar y ajustar la sal.

Finalmente dejamos enfriar, lo colocamos en uno (o varios) frascos y listo. Tenemos ajvar casero para nuestra próxima juntada.

Tener en cuenta que el ajvar hay que conservarlo en la heladera.

Que lo disfruten!

BLM

IN MEMORIAM | *prof. Neda Vesel Dolenc*

Pred nekaj dnevi, 7. septembra, smo se poslovili od Nede Vesel Dolenc, profesorice in dolgoletne ravnateljice Slovenskega srednješolskega tečaja Marka Bajuka v Buenos Airesu ter zelo drage in vselej dejavne članice naše slovenske skupnosti v Argentini.

Rodila se je 5. februarja 1953 v okolici Ramos Mejie, v predmestju Buenos Airesa, v slovenski družini. Mama in oče sta bila doma iz Moravč.

Argentinsko osnovno in srednjo šolo je obiskovala pri sestrah v Santo Domingo, obenem pa obiskovala slovensko šolo v Slomškovem domu. Po končani slovenski osnovni šoli je hodila tudi na Slovenski srednješolski tečaj, ki ga je dokončala z najboljšimi ocenami. Nadaljevala je svoje poklicno izobraževanje na visoki šoli, in dokončala kot profesorica zemljepisa na Inštitutu Padre Elizalde.

Že od mladih let je sodelovala kot tajnica gospoda Miloša Stareta, ključna osebnost pri organizaciji naše povojne slovenske skupnosti v Buenos Airesu. Pogosto je omenjala, da je prav pri tem delu pridobila veliko znanja o uradnem, organiziranem in odgovornem pisnem ter javnem delovanju. To znanje ji je pozneje bogato služilo pri dolgoletnem delu za slovensko skupnost.

Vse življenje je bila dejavna v različnih osrednjih in krovnih slovenskih organizacijah, še posebej v Slomškovem domu, kjer je opravljala razne vodstvene in odborniške naloge.

Največ svojega znanja, sposobnosti in nešte-tih ur nesebičnega dela pa je darovala Slovenskemu srednješolskemu tečaju Marka Bajuka. Na Tečaju je neprenehoma poučevala skoraj petdeset let, vse od leta 1976 pa prav do fe-

bruarja letošnjega leta. Skoraj dvajset let je bila tudi njegova ravnateljica, se pravi, od leta 1996, pa do konca leta 2015. Še na zadnji seji lanskega leta smo skupaj načrtovali naslednje šolsko leto 2026. Zaradi nepričakovane bolezn-se je Neda odločila, da pouka letos ne bo začela, dokler se ne bi razjasnilo njeno zdravstveno stanje. Žal se na Tečaj ni več vrnila.

Neda je bila modra oseba, bistrega uma in izredno praktičnega duha. Pri svojih odločitvah je bila odločna in premišljena. Prav zaradi tega je za seboj pustila pomembno sled v delovanju Slovenskega srednješolskega tečaja. Uredila je številne načine dela, ki jih uporabljamo še danes. Skrbela je za razpored učnih ur in profesorjev, uvedla razredne mape, v katere učitelji še vedno zapisujemo teme svojih učnih ur in prisotnost dijakov,

Verjela je, da so pravila in razredni zapiski pomembni za pravičen in enakopraven odnos do dijakov, profesorjev, staršev in drugih organizacij. Vedno je poudarjala važnost poslanstva Srednješolskega tečaja za našo skupnost; da je Tečaj predvsem šola – šola, ki ima svoje cilje, svojo odgovornost in svoje posebno poslanstvo, drugačno od drugih organizacij slovenske skupnosti.

Po sili razmer je znala biti resna in tudi zahtevna, še posebej v letih, ko so bili letniki, zaradi številnega obiska, razdeljena na dve paralelki, po 34 dijakov v vsaki skupini. Toda tisti, ki smo jo poznali kot sodelavko, se je spominjamo predvsem kot modre, razumevajoče in nasmejane osebe. Ko se je pojavil kakršenkoli dvom, je bila pogosto prav ona tista svetovalka, na katero smo se vedno obračali, saj smo vedeli, da ima vedno pravi nasvet ali besedo.

V vseh teh letih je organizirala nešteto proslav, praznovanj in obletnic, ki so zaznamovale življenje Tečaja. Med njimi posebej omenjamo zlati jubilej Tečaja in pripravo takratne brošure ter dan odprtih vrat ob 55. obletnici.

Leta 2025, ko je Tečaj praznoval svojo 65. obletnico, smo ji z veliko hvaležnostjo podelili priznanje za vse delo, ljubezen in čas, ki jih je skozi toliko let nesebično darovala vzgoji in izobraževanju naših mladih.

Njeno življenje je bilo bogato in dragoceno darovanje slovenski skupnosti. Ne glede na to, katero poslanstvo je v določenem obdobju opravljala, je bila vedno pripravljena sodelovati, pomagati in spodbujati druge, naj zvesto nadaljujejo pot slovenstva, ki nam je bilo podarjeno in zaupano po naših prednikih.

Njeno osebnost so pred dobrimi desetimi leti zelo lepo opisali tudi člani Slomškovega doma, ko so ji podelili lokalno priznanje. Ko danes beremo te besede, v njih prepoznamo Nedo, kakršne se spominjamo tudi mi. V celoti se strinjamo z njenim opisom, tako, kot so ga zapisali ob tisti priložnosti v Slomškovem domu:

»...Nekateri so celo postali skoraj nepogrešljivi. Na primer, kaj bi bil Slomškov dom brez naše Nede? Kdo bi vodil svete maše? Kdo bi pisal lepe pozdrave in voščila za razne priložnosti? Kdo bi nas zastopal na raznih prireditvah in, kdo bi nam mlajšim odbornikom svetoval in nam povedal pravo besedo o organizaciji našega dela?

Poleg srednješolskega tečaja, kjer že uči dolgo let in je tudi ravnateljica, poleg Zedinjene Slovenije je že leta 1995 prevzela tajniško

mesto v Slomškovem domu in potem je postala naša nepogrešljiva podpredsednica. Takrat, ko še nismo imeli tako organizirane dežurne v baru, je nedeljo za nedeljo bila za pultom. Na vsaki prireditvi je »odpirala in celo zapirala dom« kot resna in odgovorna odbornica. Drugi so se izgovarjali na družino in otroke, ona je pa res žrtvovala ves svoj prosti čas za vse naše organizacije in predvsem to delala z veseljem in dobro voljo. Mogoče je kdaj utrujena, slabe volje, vendar tega nikdar ne pokaže. Kadar jo potrebujemo, je vedno na uslugo, vedno prevzame delo. Z ljubeznivostjo sprejema goste, pripravlja govore, napiše povezavo za prireditve, pripravi zahvale in še in še: Neda zna biti lepa in prijazna podoba Slomškovega doma...«

Draga Neda, Bog naj ti bo dobri in bogati plačnik za vse, kar si v svojem življenju darovala drugim. Naj ti poplača za vse ure, za vse skrbi, za vse delo in za vso ljubezen, ki si jih podarila skupnosti in našim mladim.

Uživaj sedaj zasluženno večnost pri Mariji Pomagaj in ob vseh svojih dragih.

Že te pogrešamo. Ostajaš nam v hvaležnem spominu.

Počivaj v miru. Božja luč naj ti sveti.

Julka Furlan

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 75 leti*

MARIJA ROMARICA V LANUSU

Svobodna Slovenija, Leto IX, Številka 37, 13. 09. 1951

Marsikdaj si stavite slovenski brezdomci vprašanje, zakaj ste morali v tujino. Dogodki zadnjih dni v Lanusu pa dajejo nekaj odgovora tistim Slovincem, kateri žive v tem delu Velikega Buenos Airesa.

Zgodilo se je nekaj, česar ni bilo mogoče pričakovati. Kraj, kjer dejansko ni bilo najti nobenega smisla za vero, je dal neverjetne dokaze svoje vernosti ob veličastni manifestaciji ob sprejemu Marije Romarice, v dneh njenega bivanja v cerkvi sv. Jožefa in za slovo in še naslednji dan, ki je bil zaključek Marijinega slavlja.

V procesiji z baklami je sprejemalo 1. sept. kakih 3000 ljudi Marijo 24 kvader daleč in je procesija prispela šele ob 10 uri zvečer do cerkve, kjer se je zbralo kakih 5000 ljudi, ki so pozorno poslušali božjo besedo, pobožno molili in prepevali, tako da se je veličastno dejanje sprejema izvršilo brez najmanjšega incidenta.

Skozi ves teden je bila kapela polna od 6. do 10. in od 15. do 22. ure zvečer. Vsak dan tri maše, vsak dan kake 4 ali 5 pridig, toda cerkev vedno polna in še zvočniki so grmeli, noseč božjo besedo kakih 15 kvader daleč naokrog.

Bilo je nekaj nepopisno lepega. Bil je triumf Fatimske Marije, katera je stopila v Fatimo zato, da bi s svojim poslanstvom razgibala grešno človeštvo in ga privedla nazaj na božjo pot.

Kakor je bilo veličastno slavlje sprejema, je bilo pa še bolj ganljivo slovo. Spet se je

zbrala množica, gotovo 5000, ki je s solzami v očeh poslušala besedo slovesa in se kar ni mogla odtrgati od Marije Romarice, katero smo spremili pet kvader daleč od koder smo se vrnili spet nazaj v cerkev z našo lastno Fatimsko Marijo, katero smo naslednjo nedeljo, 9 sept. ustoličili na častno mesto naše cerkve kot "Ustanoviteljico naše župnije". Ta naslov ji resnično pristaja, kajti na dan njenega prihoda je stopil v veljavo dekret ustanovitve in njen obisk je faro tudi notranje ustanovil, ker ji je zbral vse verne župljane in jim dal zavest, da je San Jose de Pompeo res fara in da je njihova fara.

Ko podajam to kratko poročilce naj pa podčrtam, kako silne so zasluge Slovencev, da je do tega sploh prišlo.

Najprej dejstvo, da nastaja tu slovenska kolonija. Saj iz tega je prišlo sploh do tega, da je v Pompeo prišel duhovnik. Z duhovnikom je prišel harmonij, last Slovenske Krajine. Z njim je prišlo petje, katerega vodi slovenski organist g. Mirko Špacapan, ki je ustanovil poleg slovenskega tudi že dva domača pevskaa zbora, ki dajeta farnim mašam življenje, organizacijam pa delovnega članstva. Neprecenljive so zasluge Slovencev najprej po tej strani. Nič manjše pa so sad zgleda, katerega dajejo slovenski verniki, kateri nedeljo za nedeljo, ne da bi gledali na vreme, prihajajo v cerkev. Malo po malo je zajel val zanimanja za cerkev družino za družino in tako

smo te dni doživeli nekaj, kar je preseglo vsa najbolj optimistična pričakovanja.

Če je bridka misel na izgubljeno domovino, je pa tolažilna zavest, da je iz te slovenske žrtve prišel blagoslov božje milosti na stotine družin, ki se Bogu približujejo in se pripravlja tako globoka verska obnova v delu mesta, kjer je ljudstvo prej za vse božje imelo samo zasmeh in žaljivko. Vsak lahko spozna, da je v tem viden vsaj en del božjega načrta glede strahotne katastrofe, ki je zadela naš narod.

Sedaj naj se pa še zahvalim Slovincem, katerim gre posebna zasluga za to veličastno Marijino slavlje.

Najprej se moram zahvaliti č. sestram usmiljenkam v bolnici Ramos Mejia in Alvear, ki so darovale krasen kip Fatimske Marije cerkvi sv. Jožefa in s tem dale prvo pobudo za slavlje Fatimske Romarice. Dalje moram omeniti g. svetnika Karla Škulja, kateri je dosegel pri upravi Fatimske Marije, da je Marija k nam prišla. Tudi je g. svetnik zbral dva pulmana Slovencev iz San Martina, kateri so Marijo pri njenem romanju k nam spremljali vse od župnije sv. Adele pa do konca. Naj bo izrečena zahvala tudi vsem tistim rojakom, ki so se pridružili gospodu svetniku za ta častni sprejem Marije.

Na trgu v Lanusu so slovenska dekleta imela v rokah razdeljevanje svetinjic in programov, naši fantje pa so pomagali pri ohranitvi reda med veliko množico na trgu in potem v procesiji.

Krasno ovenčana cerkev je dala slovenski značaj cerkvi sv. Jožefa, ki je Marijo tako veličastno sprejela. Vse to so pripravili slovenski fantje in dekleta. Prelepo so uspela vsa slovenska verska dejanja, čč. gg. Orehar, Košmerlj, Dr. Žakelj in Jurak so dvigali srca in jih ogreli spet v ljubezni do Marije.

Posebno zahvalo pa moram izreči še posebej gg. Oreharju za pomoč v spovednici in g. Juraku tudi še za neutrudno delo in sodelovanje na kasteljanskih konferencah in vodstvu maš in rožnih vencev, š čimer si je pridobil tudi simpatije celega farnega občestva. Tudi č. g. Janez Lovše je storil izredno veliko. Posebno na dan sprejema Marije, ko je bila v njegovih rokah vsa skrb za faro, je z besedami, polnimi božjega duha pripravljaj množico, ki je nestrpno čakala Marijo, katera se je zakasnila več kot za eno uro. Tudi v spovednici je opravil silno delo. Tako daleč je šla njegova žrtev, da je slednjič obležal, ker je bil napor za njegovo šibko zdravje prevelik.

Sprejema se je udeležilo več sto Slovencev z našo brezjansko zastavo, katera je tudi ves čas zavzemala častno mesto ob strani Fatimske Marije. Tudi ob slovesu se je zbralo nič manj rojakov. Naj bo vsem izrečena zahvala. Marija bo pa plačala vsakemu po obilnosti njegovega lastnega plemenitega srca.

Janez Hladnik

DOBRODOŠLI DOMA | *Los Tilos Slovenija 2026*

Letos je bilo za nas, kot glasbena skupina, nekaj posebnega. Imeli smo srečo, da smo se odpravili na svojo prvo turnejo po Sloveniji. Bila je izkušnja, polna nepozabnih trenutkov. Toliko jih je bilo, da je težko z besedami opisati vse kar smo doživeli. Od publike smo prejeli veliko navdušenja, kar nas je iz nastopa v nastop napolnjevalo z veseljem.

Že na začetku letošnjega leta, ko smo prejeli novico, da bomo odpotovali v Slovenijo, smo se z navdušenjem in pričakovanjem začeli pripravljati na turnejo. Naš cilj kot skupina je bilo predstaviti argentinsko folkloro slovenski publiki in tudi približati argentincem, ki živijo v Sloveniji, da bi se počutili malo bližje rodnemu domu. V našem repertoarju smo vključili pesmi različnih folklornih zvrsti, kot so chacarera, gato, zamba in chamamé ter drugi. Poleg tega smo pripravili tudi nekatere slovenske pesmi, ki so nam všeč, kot so “Rož Podjuna Zila”, “Domovini” in “O Vrba” ter druge. Bili so intenzivni a veseli meseci z veliko vajami in sestanki, da bi lahko potovanje organizirali na najboljši način.

Prišel je mesec junij in vsakič je manj majkalo do dneva potovanja. V soboto 20. junija smo se odpravili na pot proti Sloveniji. Prvi nastop

smo imeli na turistični kmetiji Široko v Tolminskem lomu. Kraj, ki smo ga lahko spoznali ker sta Sebi in Maksi v tej vasi imeli sorodnike po mamine strani. Poleg tega, da smo uživali v lepoti kraja in razgledih, nas je globoko presenetilo tople sprejem publike: zgledalo je kot če bi nastopili v Argentini. Naša zahvala družini Bevk, ki nam je odprla vrata svojega doma, nas popeljala po vasi in nas pogostila zokusnimi slovenskimi jedmi.

Naslednji dan smo se poslovili od družine Bevk in izkoristili priložnost za malo turizma. Obiskali smo Tolminska korita, ena najlepših naravnih znamenitosti v dolini reke Soče. Kasneje smo bili povabljeni na “večer pri vodnjaku na Čevici”, v Logatcu. To je tradicionalna kulturna prireditev, ki jo vsako leto 24. junija organizira Pevsko društvo Logatec. Dogodek poteka ob kresnem večeru na predvečer dneva državnosti in združuje zborovsko petje in recitacije. Bili smo del kulturnega programa skupaj z drugimi zborovskimi skupinami.

Na dan samostojnosti, 25. junija, so nas povabili v Pivko, v park vojaške zgodovine. Sredi praznovanja smo imeli priložnost svojo glasbo deliti z publiko. Bil je dan polno tradicij, udeležili

so se gasilci iz drugih krajev Slovenije, folklorne skupine, ansambli.

Naslednje jutro smo se zgodaj zbudili in se odpravili proti Bledu, kjer smo zajtrkovali okusne kremšnite ter preživeli krasen dan. Tisti večer smo nastopili na Strahlovem gradu v Škofji Loki. Bili smo del kulturnega večera skupaj s starološkimi oktetom.

Naslednji dan smo prejeli povabilo naših prijateljev iz Frankolovega, Jana Gregorca in Nejca Korošca, da zapojemo v njihovem kraju. Spoznali smo jih v Mendozi, ko smo se srečali na Martinovanju leta 2023. Bilo je nepozabno. Najlepša hvala, Jan in Nejc!

V nedeljo 28. junija smo nastopili na “32. Tabor Slovencev po svetu”, kjer smo bili del kulturnega programa skupaj z Mladiko, Rast 55 in Pihalno godbo Ig. Predstavitve na tem dogodku je bilo resnično nekaj posebnega: z odra smo čutili zanos in navdušenje publike, med katerim je bilo veliko veliko argentincev, ki so spodbujali našo glasbo in ploskali ob vsaki chacareri.

Tako so se zaključili šest dni nastopov zaporedoma na različnih krajih po Sloveniji. Zelo smo uživali, vendar smo bili tudi utrujeni tako, da smo si želeli naslednje dni izkoristiti za počitek in turizma. Obiskali smo Kranjsko Goro, Veliko Planino, z avtom peljali do Mangartskega sedla, kjer smo lahko uživali pokrajino in se sprehajali po različnih poteh. Naslednji dan smo ga izkoristili za obisk sorodnikov.

V sredo, 1. julija, smo bili del kulturnega večera skupaj z Mladiko in Potomci v Vojniku. Pred prihodom v Vojnik smo se ustavili na Trojanah, da bi zajtrkovali okusne krofe, nato pa smo si v Vojniku vsi skupaj privoščili kosilo. Posebna zahvala gre Martinu Selanu, ki nas je povabil k

sodelovanju v kulturnem programu. iBilo nam je res lepo!

In tako je prišel zadnji nastop turneje in eden najbolj znamenitih: NUK, Narodna in univerzitetna knjižnica. Brez dvoma je bilo eden od naših najpomembnejših nastopov zaradi veličine in pomena tega kraja. Za nas je bila prava čast, da smo bili povabljeni in, da smo lahko zaključili turnejo na takem pomembnem kraju.

Toda turneje še ni bilo konec. Povabljeni smo bili tudi, da zapojemo na “argentinskem večeru” v dijaškem domu Bežigrad. Priložnosti, da se pridružimo z nekaj pesmi, nismo mogli zamuditi. Bil je poseben večer: prisotnih je bilo veliko argentincev, ki so uživali glasbo, plese in empanadas.

In tako se je zaključila naša turneja po Sloveniji: bili so zelo posebni tedni, v katerih smo imeli priložnost argentinsko folkloro prenesti v različne kotičke države in občutiti veliko navdušenje publike nad našimi pesmi. Posebno se želimo zahvaliti Bostjanu Kocmurju in društvu Slovenija v svetu, ki so organizirali turnejo s podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Bili so tedni lepih trenutkov in dobre glasbe, ki bodo ostali shranjeni v naših najlepših spominih.

Los Tilos

KRIŽEVPOTNI VENEC MARKA JERMANA V ŠENTJOŠTU

V soboto, 29. avgusta, je Marko Jerman v cerkvi sv. Jošta v Šentjoštu nad Horjulom predstavil svoj “Križevpotni venec”, sklop štirinajstih vitražev – vsak s svojim sonetom – in zaključnim mozaikom iz barvnega stekla z Magistrale z akrostihom “Slavimo Gospoda”. Umetnik je Križevpotni venec ustvarjal kar pet let, dokončal ga je leta 2020, od tedaj pa je bil predstavljen že na Vrhnikih, v Idriji in v Dolu pri Ljubljani. Razstavo in kulturni večer je bil del cikla Vox Vivencij, v sklopu katerega skušajo oživiti in obnoviti cerkev sv. Jošta.

Čeprav je ta cerkva v pisanih virih omenjena šele leta 1526, sega njen nastanek daleč nazaj, v srednji vek. Dravski banovinski leksikon navaja, da je cerkev iz 12. stoletja. Cerkev je iz romanske dobe in v njej je najstarejši zvon Slovenije, ki nosi napis v romanski pisavi: A. D. HCCCLXXX. H. Viventius me fecit (leta Gospodovega 1354. Vivencij me je naredil).

Najprej je bil predstavljen Marko Jerman. Rodil se je 20. januarja 1957 v mestu San Carlos de Bariloche (oče Franc Jerman, mati Lučka Kralj). Po osnovni šoli in gimnaziji v rodnem kraju se je vpisal na študij biologije na buenosaireski univerzi, vendar ga je že od mladih let privlačilo likovno ustvarjanje.

Pomemben del njegove mladosti je bil šport. V argentinski reprezentanci je tekmoval v teku na smučeh in Argentino zastopal na zimskih olimpijskih igrah leta 1976 v Innsbrucku in leta 1980 v Lake Placidu. V tem športu so bili dejavni tudi njegov oče in brata.

V likovni umetnosti se je izpopolnjeval pri akademskem kiparju Rafaelu Roci v Bariloachah in pri akademskem slikarju in grafiku Juanu Antoniu Spotornu v Buenos Airesu. Leta 1981 je odšel v Milano, kjer se je skoraj dve leti učil pri slikarju in mojstru vitražistu Santeju Pizzolu. Po vrnitvi v Argentino je začel samostojno snovati in izdelovati vitraže.

Pomembna prelomnica je bilo naročilo vitraže za cerkev Svete Družine v ljubljanskih Mostah. Čeprav je v originalnem načrtu bila izdelava samo ene vitraže, se je sčasoma sodelovanje razširilo na več oken, zato se je leta 1991 Marko z ženo Marjanko Kremžar in družino preselil v Slovenijo. Svoj dom in delavnico je uredil v Godoviču, kjer živi in ustvarja že danes.

Med pogovorom, ki ga je vodila Anita Klančar, smo izvedeli, da je Marko v več kot treh desetletjih dela ustvaril več kot 300 vitražev, ki krasijo več kot 100 cerkev in drugih stavb po Sloveniji, Argentini, Italiji, Avstriji in Hrvaški. Poleg

vitraž se ukvarja tudi s slikarstvom, kiparstvom in poezijo. Rad pa ima tudi glasbo – igra kitaro in klavir -, branje knjig in športno dejavnost, zlasti kolesarjenje.

Marko je razložil okoliščine, zaradi katerih sta njegova starša morala zapustiti Slovenijo in kako sta se spoznala ter nastanila v Bariloachah. In kako je prišlo, da se je Marko vrnil v Slovenijo. “Ko sem se vrnil iz Milana sem skušal delati vitraže v Argentini. A je bilo zelo težko dobiti prave materiale, posebno steklo. In brez kakovostnega stekla ne moreš narediti kakovostnih vitraž. Proti koncu 80. let je bil v Argentini na obisku slovenski duhovnik, ki je zgradil novo cerkev v ljubljanskih Mostah. Videl je moje delo in me prosil za osnutek za eno okno tiste cerkve. Ta osnutek je potem v vitražo izdelal nekdo drug. Naslednji župnik g. Lojze Snoj me je leta 1990 povabil, da bi naredil še dve vitraži. Šel sem v Slovenijo, živel v župnišču v Mostah in izdelal naprošeni vitraži. Ko sem odhajal nazaj v Argentino, mi je župnik rekel: “Še enajst oken je! Lepa priložnost, da se preseliš sem!” Po posvetovanju z družino smo se leta 1991 preselili v Slovenijo, v načrtih za dve leti, ki pa so se spremenila v že 36. “

Marko je razložil tudi, kako se je rodila zamisel Križevpotnega venca. “Nastal je bolj po naključju. V prostem času sem razmišljal, da bi ilustriral kakšno slovensko klasično leposlovno delo, mislil sem celo na Prešernov Sonetni venec, a na tisto temo nisem dobil navdiha. Mi je pa številka 14 še naprej krožila v mislih in sem si rekel “Križev pot!”. Tako je počasi nastajal sonetni venec. Najprej akrostih s 14 črkami – Slavimo Gospoda. Potem Magistrale. In soneti za vsako postajo križevega pota. Vse skupaj (metrika, rima, povezave med soneti) je zame bilo kar težko in mi

je vzelo veliko časa. Ko je bil sonetni venec končan, sem se lotil še vitraž. Nobene od podob si nisem izmislil. Vsi prizori, liki in simboli imajo zgodovinsko podlago, mnogi iz zapiskov mistikinje Anne Katharine Emmerich o Kristusovem trpljenju. Kasneje sem izvedel, da je te zapiske prebral in upošteval tudi Mel Gibson, ko je pripravljal film o Jezusovem pasijonu. Na primer, zakaj Jezus nima trnjeve krone na podobi tretje postaje? V zapiskih mistikinje piše, da ko so Jezusu dali križ na rame, je križ snel trnjevo krono z odrešenikove glave. Trnjevo krono je pobral otrok in jo nosil za Jezusom, dokler mu je niso znova dali na glavo”.

Za zaključek je Marko na kratko razložil tudi tehniko izdelave vitraž. Najprej skica v relaciji 1:10, potem risba v naravni velikosti, izrez stekla, barvanje stekla, kako naredi efekt osenčenja, kako se zalije najprej s svincem in potem še z voskom.

Poleg pogovora z umetnikom se je tudi prebralo nekaj sonetov in Magistrale, program pa se je dopolnil s pesmimi, ki jih je zapel šentjoški zbor. Kulturnemu programu je sledila pogostitev, med katero smo imeli priložnost prijetnega pogovora z umetnikom in gostitelji.

Jože Jan

RADOVLJICA V ARGENTINI

V Radovljici že sedem let poteka mednarodno klavirsko tekmovanje. Vsako leto kakovost nastopajočih ocenjuje drugačna, posebej povabljena žirija. V letu 2026 je bila članica žirije tudi ugledna argentinska pianistka Martha Noguera. Spomnimo, da je Noguera na klavirju izvajala dela skladatelja Marija Kogoja in na svoj festival Chopiniana, ki poteka v Buenos Airesu, povabila slovenskega pianista Ivana Škrta, ki je nastopil tukaj s samostojnim recitalom.

Letno tekmovanje organizirata zakonca Dušan Kopušar in Cecilia Prenz, hči velikega intelektualca, pisatelja, prevajalca in profesorja Juana Octavia Prenza.

Letos sta zmagovalca, prejemnika prvega in drugega mesta, svoje koncertne nastope izvedla tudi v Argentini, v navzočnosti Marthe Noguere in seveda zakoncev Kopušar.

Koncertov ne bom podrobneje komentiral, saj to ni namen tega članka. Udeležil sem se lahko le prvega koncerta Italijana Alessandra Arteseja, ki je bil fenomenalen. Nato je nastopil še v konservatoriju v prestolnici province Buenos Aires. Tam bo v torek, 22. septembra, nastopila tudi pianistka Maria laiza, ki sodeluje z Društvom Casa Kamna in jo radovljiško občinstvo že dobro pozna. Tokrat se bo predstavila z recitalom sodobne klasične glasbe.

V drugi polovici septembra pa je v Argentino prišel Pavle Krstić, drugouvrščeni na klavirskem tekmovanju Radovljica 2025. Tudi njegov nastop je pomemben del mednarodnega sodelovanja, ki prek mladih pianistov povezuje Radovljico, Slovenijo in argentinski kulturni prostor.

Ana Cecilia Prenz Kopušar je rojena argentinskim staršem v družini s slovenskimi koreninami. Je profesorica hispanistike na Univerzi v Trstu, z Argentino pa jo že dolgo povezujejo osebne, družinske in kulturne vezi. Skupaj z možem Dušanom ustvarja kulturne projekte Društva Casa Kamna in vodi Mednarodno klavirsko tekmovanje Radovljica.

Dušan, upokojeni fizioterapevt, se že vrsto let posveča organizaciji v kulturi, zlasti na področju glasbe. Sodeluje pri organizaciji Med-

narodnega klavirskega tekmovanja Radovljica, koncertov, mojstrskih tečajev in drugih kulturnih dogodkov. S svojim delom želi mladim pianistom odpirati konkretne mednarodne priložnosti ter povezovati Radovljico z evropskim in svetovnim kulturnim prostorom.

Z njima smo se pogovarjali.

RF: Kje živita?

CP-DK: Živiva med Slovenijo in Trstom. Najino okolje je občina Radovljica, kjer deluje Društvo Casa Kamna in kjer organiziramo Mednarodno klavirsko tekmovanje Radovljica in različne kulturne dogodke. Prav zato nama je toliko pomembneje, da prek glasbe ustvarjamo trajne povezave med Slovenijo in Argentino.

RF: Kako se je porodila zamisel o organizaciji klavirskega tekmovanja v Radovljici, saj gre vendarle za manjše mesto?

CP-DK: Zamisel se je porodila iz prepričanja, da za pomemben kulturni dogodek ni odločilna velikost mesta, temveč jasna vizija, kakovost in ljudje, ki vanj verjamejo. Radovljica ima izjemno lepo zgodovinsko okolje, razvito glasbeno tradicijo, bližino Bleda in alpskega prostora ter predvsem odprtost do kulture, tudi zelo dobre pogoje za tekmovanje v Glasbeni šoli Radovljica, s katero zelo dobro sodelujeva.

Želeli smo ustvariti tekmovanje, ki ne bi bilo le še eno v vrsti, ampak prostor, kjer se mladi pianisti počutijo opazene in dobrodošle, kjer imajo možnost nastopati, se srečevati z odličnimi pedagogi in žiranti ter prejeti nove priložnosti za svojo pot.

Morda je prednost manjšega mesta prav v tem, da je vzdušje bolj osebno in človeško. Tekmovalci ne pridejo le na oder in nato odidejo, ampak za nekaj dni postanejo del Radovljice. Danes se kaže, da lahko tudi manjše mesto z resnim delom in mednarodnimi povezavami postane prepoznavna točka na kulturnem zemljevidu.

RF: Za nas v Argentini je še posebej zanimivo, da je bila članica žirije tudi Martha Noguera, ki je bila na Poljskem nagrajena za svoj festival Chopiniana, ki poteka v Buenos Airesu. Kako je

prišlo do sodelovanja z njo?

CP-DK: Do sodelovanja z gospo Martho Noguera je prišlo po naravni poti, prek skupne ljubezni do Chopinove glasbe in želje, da bi povezovali mlade pianiste ter ugledne pedagoge iz različnih držav. Njeno umetniško delo, dolgoletna pedagoška pot in festival Chopiniana v Buenos Airesu imajo velik mednarodni ugled, zato nam je bilo v posebno čast, da je sprejela povabilo za članico žirije.

Njena navzočnost v Radovljici je tekmovanju prinesla ne le izjemno strokovnost, temveč tudi pomembno povezavo z argentinskim glasbenim prostorom. Iz tega sodelovanja je nato zrastle tudi možnost koncertov naših nagrajencev v Argentini. Takšne vezi so za mlade pianiste izjemno dragocene: tekmovanje jim ne ponudi le ocene in nagrade, ampak jim lahko odpre vrata do novih odrov, občinstev in umetniških srečanj.

RF: Tekmovanje je mednarodno. Letos sta bila v Argentini na koncertih zmagovalca iz Italije, ki je prejel prvo nagrado, in iz Srbije, ki je osvojil drugo mesto. Iz katerih drugih držav so v teh šestih letih prihajali tekmovalci? In kaj pričakujete za sedmo izvedbo, ki bo letos potekala oktobra?

CP-DK: V šestih letih se je tekmovanje razvilo v resnično mednarodni dogodek. V Radovljico so prihajali mladi pianisti iz številnih evropskih držav, med drugim iz Italije, Srbije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Madžarske, Poljske, Češke, Slovaške, Romunije, Bolgarije, Ukrajine, Rusije, Turčije, ZDA, Mehike, Kolumbije, Litve, Črne Gore, Izraela, Irana, Kitajske in drugih držav. Prav ta raznolikost je za nas zelo dragocena, saj tekmovanje povezuje različne klavirske šole, tradicije in generacije mladih umetnikov.

Letošnje gostovanje Alessandra Arteseja iz Italije, prejemnika prve nagrade in Pavla Krstića iz Srbije, prejemnika druge nagrade, so lep dokaz, da uspeh na radovljiškem tekmovanju ne ostane le pri diplomi ali nagradi, ampak lahko mladim pianistom odpre nove koncertne poti tudi v mednarodnem prostoru.

Za sedmo izvedbo, ki bo od 24. do 27. oktobra, pričakujemo še večje zanimanje in udeležence iz novih držav. Posebej nas veseli možnost, da bi se med prijavljenimi prvič pojavili tudi pianisti iz Argentine oz. Južne Amerike. Želimo si, da bi Radovljica postajala vse bolj prepoznavno stičišče mladih pianistov z vsega sveta.

RF: Kako poteka obveščanje in pozivanje k prijavam? Kako lahko za tekmovanje izvedo tudi morebitni zainteresirani iz Argentine, morda celo člani naše slovenske skupnosti tukaj?

CP-DK: Obveščanje o tekmovanju poteka večplastno. Razpis objavimo na naši spletni strani in družbenih omrežjih, ga pošljemo glasbenim šolam, konservatorijem, akademijam, profesorjem klavirja ter pomembnim mednarodnim glasbenim mrežam in specializiranim spletnim portalom. Veliko vlogo imajo tudi osebni stiki s pedagogi in nekdanjimi udeleženci, saj se dober glas med pianisti hitro širi.

V Argentini želimo informacije širiti prek kulturnih ustanov, konservatorijev in glasbenih akademij, pa tudi prek Fundacije Chopiniana, s katero smo zdaj povezani. Seveda bomo z veseljem nagovorili tudi slovensko skupnost v Argentini – slovenska društva, domove in medije. Med njimi so lahko mladi glasbeniki, učitelji ali družine, ki poznajo nadarjene pianiste in jim lahko posredujejo informacijo o možnosti nastopa v Radovljici.

Naš cilj je, da Radovljica ne postane le kraj tekmovanja, ampak tudi prostor srečevanja mladih pianistov iz različnih držav in kultur.

RF: Najlepša hvala, ker s svojim delom predstavljata Radovljico svetu, in seveda tudi hvala za vajin čas ob tej priložnosti.

Rok Fink
Lektorirala: Tjaša Lorbek

ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2026 | Človeškost v času UI

Eno je sveto: preprosto in pristno, je zapisal Srečko Kosovel v poeziji *Ecce Homo*, ki govori o tem, kaj je in kaj naj bo človek. Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta je ob Kosovelovem letu, ki ga obeležujemo tudi zunaj matičnih meja, izbralo citat pesnika Krasa za letošnje Študijske dneve Draga, ki so bili 61. po vrsti. Potekali so od 11. do 13. septembra na tradicionalni lokaciji v parku Finžgarjevega doma na Opčinah.

Kako ostati človek v času umetne inteligence? Kako naj tehnologija služi človeku in ne človek tehnologiji?, so se spraševali letos na Dragi. Odnos med tehnološkim napredkom in človeškostjo, njegove stranpoti in nevarnosti ostaja ena ključnih dilem našega časa, tudi okrožnica papeža Leona XIV. *Magnifica Humanitas* nas spodbuja, da v času neustavljivega tehnološkega napredka ohranjamo pristno človeškost.

Tema je bila v ospredju tudi petkovega dopoldneva Drage mladih, ko se je šotor napolnil z več sto tržaškimi slovenskimi višješolci, uvodno predavanje je ponudil antropolog in univerzitetni profesor Dan Podjed, ki je govoril o epidemiji osamljenosti v času hiperpovezanosti ter izpostavil potrebo po iskanju ravnotežja med digitalnim in analognim. *Sreče ne najdeš v sebi, temveč ob sebi*, je bilo geslo na žigu, ki ga je vtisnil vsem udeležencem na roko. Manj telefona, več objemov, je bila druga taka misel, ki je izšla z Drage mladih.

Uvodna razprava 61. Študijskih dnevov Draga je bila posvečena pogledom na slovenstvo

v *Ryanair generaciji*. Povezovanje Slovencev po svetu in nove generacije, tri Slovenije, skupni kulturni prostor, ohranjanje slovenskega jezika in identitete zunaj matičnih meja so teme, ki so domala vsako leto prisotne na študijskih dnevih. Okroglo mizo je uvedlo predavanje o trendih slovenstva po svetu, ki jo je podal pravnik, nekdanji državni sekretar in predsednik konference za Slovenijo Svetovnega slovenske kongresa Dejan Valentinčič. Etnične povezave imajo vedno manjšo vlogo, več je individualizacije in manj interesa po povezovanju, slovenski narodni domovi po svetu zapirajo, Slovenci se po svetu povezujejo na spletu, je med drugim dejal.

Okroglo mizo so nato sooblikovali argentinski Slovenec in režiser Škofjeloškega pasijona Marcelo Brula, ki je med drugim dejal, da je slovenstvo v Argentini izbira, ni samoumevno in samo podedovano, odločiti se moraš, da ga ohraniš. Ob njem sta bili sogovornici Nežka Figelj, goriška Slovenka, ki živi v Bruslju in je predsednica tamkajšnje konference SSK in Eva Marija Kavaš Puc, pevka slovenskih korenin, ki prihaja iz Luksemburga in je to državo letos predstavljala na Evroviziji. Nove tehnologije so v veliko pomoč, da slovenstvo zunaj matičnih meja, še posebej mladi izseljenci, ki zapuščajo matično državo v zadnjih letih, ostaja živo in povezano.

Je umetna inteligenca čarobna palica ali grožnja, ki spreminja človeka?, so se spraševali na sobotni okrogli mizi, ki so jo sooblikovali profesor Andrej Flogie, raziskovalec Marko Gro-

belnik in podjetnik Jan Macarol. Umetna inteligenca je motor epohalnih sprememb, pa tudi neenakosti, prevlade videza in širjenja dezinformacij. Doslej smo mi učili računalnike, danes nam uhajajo iz rok, šibijo nam kognitivne sposobnosti in kritično mišljenje, spreminjajo izobraževanje in trg dela. Kako osmisлити uporabo tehnike in svet narediti bolj človeški?

Krščanstvo je ob demokraciji in slovenstvu temelj, na katerem slonijo Študijski dnevi Draga. Duhovni poglobitvi je bilo posvečeno nedeljsko jutro. Po sveti maši je letošnje predavanje oblikoval Igor Salmič, generalni vikar minoritskega reda, ki je ob 800-letnici smrti svetega Frančiška spregovoril o miru, duhovni dediščini priljubljenega svetnika, pa tudi o vlogi novih tehnologij pri prizadevanjih za utrjevanje miru. Pravičnost je pri sv. Frančišku vedno povezana z odpuščanjem, je dejal, na prvem mestu je, kako stopiti do sočloveka in stvarstva v ljubeč odnos, ne pa ga obvladati.

Stanje demokracije v Sloveniji po 35 letih samostojne države je bila osrednja tema nedeljske okrogle mize, ki sta jo sooblikovala pravnica Verica Trstenjak in ekonomist Janez Šušteršič. Gre za vprašanje, ki je akutno ne le v Sloveniji, zahodne demokracije s težavo dohajajo hitre in sprotne spremembe družbe, gospodarstva, človeka, Slovenija pa s svojo upočasnjeno tranzicijo, monopoli, polarizacijo politike nosi še dodatne izzive. Smo lahko hvalježni, da imamo svojo državo, določeno stopnjo pravne države in tržnega gospodarstva, je

odmevalo na Dragi, Slovenija ima precejšen neizkoriščen potencial, nekatera področja so v zaostanku, rast zavirajo neučinkovito sodstvo, prenomiranost, neobjektivnost medijev, korupcija, premalo je svobode za gospodarske pobude.

Posebno pozornost si zasluži tudi spremljevalni program letošnje Drage. Petkov večer se je sklenil z nastopom pevke in violinistke Eve Marije Kavaš Puc, ki je zaslovela maja letos kot predstavnica Luksemburga na 70. tekmovanju za Pesem Evrovizije na Dunaju. Predstavila se je s svojimi avtorskimi skladbami in izborom pesmi iz zakladnice slovenske zabavne glasbe.

Sobotni večer je obogatilo predvajanje filma *Eksodus 1945: Naša kri* in pogovor s producentom in vodjo ekipe Studia Siposh Davidom Sipošem. V Sloveniji si je film do poletja ogledalo več kot 30.000 ljudi, na sporedu je bil tudi med Slovenci v zdomstvu, ne pa v Italiji, kjer nekatere teme ostajajo tabuizirane. Gost je spregovoril o vrednotah, na katerih sloni njihovo delo, pa tudi o nasprotovanju, ki so ga vsakodnevno deležni. S svojim delom bomo vsekakor nadaljevali, je dodal.

V nedeljo popoldne so podelili tudi 15. Peterlinovo nagrado. Letos jo je prejel koroški duhovnik, kulturni in narodni delavec Jože Kopeinig, znan po svojem dolgoletnem in uspešnem vodenju Katoliškega doma prosvete v Tinjah. Nagrado je prejel iz rok slovenske ministrice za kulturo Ignacije Fridl Jarc, ki je svojo naklonjenost Dragi pokazala tudi s tem, da se je z državno sekretarko Heleno Jaklitsch zadržala na Opčinah do zaključka letošnjih študijskih dnevov.

Erika Jazbar

KOLEDAR

20. septembra

Obletnica Slomškovega doma

26. septembra

Slomškova proslava v Slovenski hiši

26. septembra

Srečanje pevskih zborov - Slovenski dom San Martin

27. septembra

Mladinski dan - Slovenska vas

Drugo vabilo za ZNSA

Vabimo vse, da se pridružijo novi nogometni ekipi

»Nogometna zveza Slovencev v Argentini!«

Fantje, stari 16 let ali več.

Treningi: vsak ponedeljek od 21.00 do 23.00
Club La Maderera - Ramos Mejia

Pridruži se nam, pridri igrati nogomet in biti del naše ekipe!

Za dodatne informacije:
Martin Cicciaro - 1131801966
Vsi lepo vabljeni!

74. MLADINSKI DAN

HLADNIKOV DOM

KOSILO PRI JOSEFINI BARLE II 3661-2477

27. SEPTEMBER

65. obletnica Slomškovega doma

Kar srce misli in poželi,
od tega po navadi jezik govori.

Bl. Anton Martin Slomšek

20. septembra 2026

10:30 - zbiranje

11:00 - sv. maša

12:30 - likovna razstava - dobrodelna prodaja

13:00 - kosilo

17:00 - kulturni program, ponovitev muzikala "Mamma Mia!"

70. OBLETNICA NAŠEGA DOMA

Nedelja, 11. oktobra 2026

»Zvesti našim koreninam, gradimo prihodnost«

11.45 Zbiranje predstavnikov domov in narodnih svetov na tujem prostoru svetovne stolice.

12.00 Sv. maša v narodni stolici za vse tiste in njihove rojake iz okoliš.

12.15 Pajo Muz San Justo - zborovski prof. Diego Perez.

13.15 V našem domu dobrodelna hvalnica in petje argentinske in slovenske himne.

13.30 Skupna kosila.

16.30 Kulturni program v zborni dvorani. Na odru Frida Benziha uprizoritev igre »Moja čudovita dama« (drama k. show - preveč), Režija Ivana Lekavac. Predstavljeni prispevki.

18.30 Prostost zabava ob zvokih skupine »Polonice«. Na ogled razstava ročnih del in fotografij.

Dve kratki, pa zlati besedi sta: Moli in delaj! –
in obsegata vse, kar nam je treba
za časno srečo in večno zveličanje.
Anton Martin Slomšek

Z globoko žalostjo v srcu sporočamo, da nas je v nedeljo, 6. septembra zapustila in odšla k Gospodu po večno plačilo naša draga gospa, sestra, teta in teta-babica

Prof. Neda Vesel Dolenc

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo z molitvijo spremljali v njeni bolezni, se poslovili od nje s slovensko navado blagoslovljene vode, lepo mislijo, cvetjem in prisotnostjo pri sveti daritvi, ter molitvijo rožnega venca. Iz srca hvala g. delegatu Franciju Cukjatiču za sv. mašo in somaševalcu g. Robertu Brestu. Hvala tudi g. Janezu Cukjatiču za spremstvo v zadnjem trenutku v bolnici. Srčna hvala ge. Marjeti Javoršek Capuder, da je poskrbela za daritev sv. maša in zvonjenje v Moravčah, rojstnem kraju staršev.
Naj počiva v miru!

Žalujoci:

Sestri: Mimi in Tonči

Nečakinja: Natalija z možem Cristianom

Nečak: Damijan

Nečaka vnuka: Gio in Ame

Ramos Mejia, (Argentina), Moravče, Škofja Loka (Slovenija)

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

SLAR
CÁMARA DE COMERCIO
ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj: Miloš Stare

Lastnik: društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik: Albin V. Magister

Uredniška ekipa:

Jože Jan, Tomi Kastelic, Sofi Komar,

Lucijana Vombergar in Leila Erjavec

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email: svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.

NEKAJ UTRINKOV

